Ч. 204 Второк 13 (25) вересня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостvах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

## Кілька гадок о консолїдациї.

VIII.

Важнїйші для нашого краю і народу подїї в початку сего місяця спонукали нас перервати на довше, як то було відповідно, наші гадки о консолїдациї і длятого аж тепер вертаємо знову до них. Послїдним разом сказали ми, що підчас коли ціла маса нашого селяньства відчуває природно потребу консолїдациї, то з інтелїґенциї відчуває єї не половина може, не третя або четверта, але ледви може десята часть. Отсе остаєсь нам ще доказати.

Ми вже попереду вказали на то, що наше селяньство, відчуваючи потребу консолїдациї, шукає собі проводу, де може, і длятого дуже легко подає ся на всї сторони, звідки лиш сподїває ся проводу до тої консолїдациї. Селяньство наше становить одноцїлу, можна сказати, збиту в одну велику масу, громаду людий однакового занятя, однакових звичаїв і обичаїв, однакового сьвітогляду, однакової віри і мови; всїх людий тої великої маси лучить однакова доля і недоля, а то все разом не лиш несьвідомо консолїдує їх, але й наводить їх природно на потребу сьвідомої консолїдациї. Серед інтелїґенциї же стоїть дїло вже зовсїм инакше. Передовсїм треба мати то на увазї, що наша інтелїґенция своїм числом, в порівнаню з масою селяньства, єсть дуже мала, через що й нема тілько стичних точок межи нею а селяньством, кілько би потреба, щоби творила ся непереривна звязь межи одними а другими. З того виходить, що ще й та мала горстка інтелїґенциї, яка єсть, мусить відбивати ся від широких мас народу. Але та інтелїґенция і сама в собі не єсть одноцїла; она розкинена маленькими громадками, часто лиш поодинокими людьми, по цїлім краю, не стоїть в тїснїйшій звязи з собою, бо не чує а часто і немає великої спільности інтересів, а внаслїдок того й не відчуває потреби консолїдациї так природно, як відчуває єї селяньство. Найважнїйшу часть нашої інтелїґенциї становить все ще духовеньство, супротив котрого стоїть коли не менша то рівна числом інтелїґенция сьвітска. Духовеньство становить, що правда, одноцїлу масу людий інтелїґентних, людий, котрих вяже з собою не лиш само їх зване і сполучена з ним спільність інтересів, але ще й надана їм з гори і признана законами орґанїзация. Духовеньство має отже у нас найбільше тих условий, яких потреба до консолїдациї, але з другої сторони має оно в собі й то, що взагалї духовеньство в кождім иншім народї, а що не допускає єго до безусловного лученя ся з сьвітскою інтелїґенциєю. Виходить з того, що наша і без того мала інтелїґенция розпадає ся вже по своїй природї на два, числом майже рівні але силою нерівні табори, котрі в нинїшних часах стоять в певній суперечности з собою і треба немалої зручности з одної сторони, а вирозуміня з другої, щоби можна оба ті табори годити з собою і зводити їх до спільности в народнїй роботї. Ту ріжницю межи обома сими таборами у нас, що правда, не конче слїдно, але й не можна сказати, щоби єї не було.

Возьмім же тепер саму сьвітску інтелїґенцию. Ся розпадає ся знов на тілько кругів, кілько звань у нїй. Суть то люди майже без виїмки зависимі, люди працї, майже завсїгди невільники свого званя. А що найбільша часть сьвітскої інтелїґенциї нашої вибирає собі або зване учительске або урядниче, то сей другий табор нашої інтелїґенциї розпадає ся знов на учителїв і професорів та урядників, як то кажуть, всякої бранжи. Кождий такий круг має свої окремі інтереси і свої специяльні цїли, жиє своїм окремим житєм та виробляє собі свої окремі погляди на житє і людий. Круги ті стоять нераз так здалека від себе, що в місци, де єсть ледви кількох Русинів, належачих до окремих кругів, буває дуже часто так, що они не жиють з собою, майже не знають ся, бо кождий з них шукає собі і товариства і спільности громадскої роботи в крузї свого званя хоч би між зовсїм чужими собі людьми. Коли-ж возьмемо тут на увагу ще й індівідуальну ріжницю між поодинокими людьми, то покаже ся річ зовсїм природна, що серед таких обставин услівя консолїдациї серед сеї части нашої інтелїґенциї як найслабші, далеко слабші, як серед селяньства.

До сего приходить ще кілька важних моментів, а именно походжене і виховане та образоване нашої інтелїґенциї. Єсть се річ дуже важна для кождого народу, як і яким способом витворює ся єго інтелїґенция. Єсть загальний погляд, що інтелїґенция витворює ся висшим образованєм. По части і в теориї єсть в сїм правда, але практичне житє учить нас і показує нам дуже часто, що в круги інтелїґенциї входять люди, котрих образоване нераз єсть дуже мале, а навіть они й не мають нїякого образованя. Хиба-ж не бувало і не буває так, що до людий інтелїґентних зачисляють ся люди, котрі навіть не уміють читати і писати? Примірів з історії, хоч би такий, як той, що цїсар Кароль Великий учив ся аж в старости писати, знайшлось би на то богато, а що дїяло ся давнїйше, то дїє ся й нинї. До-

## Шевченко і Міцкевич.

Критику вважають тепер так само штукою, як малярство, музику і т. п. Критик мусить бути не лише дуже очитаний, бистроумний, але мусить мати і вроджений талант до критики. Яко чоловік учений мусить слїдити пильно за розвоєм думки людскої, а яко чоловік вражливий на красу і правду, мусить відчувати єї так само, як маляр, музик і инші люди, що мають в собі іскру божу. Виходить з того, що за критику не може взяти ся леда хто, тілько чоловік з талантом, бувалий і очитаний.

У нас що лиш в послїдних часах починають являти ся люди, що свій талант і свою науку починають уживати на роз'яснене ріжних питань лїтературних. З такого обяву тілько радувати ся можна, бо з одної сторони сьвідчить він о тім, що вже наші вчені мужі находять і в нашій лїтературі живий материял до своїх розслїдів, а з другої сторони праця їх заставляє учених других народів числити ся з нами. Коли лїтература і наука має в очах чужих народів рішати, чи даний нарід має рацию істнованя, то як-жеж ми, оборонцї самостійности нашого народу, повинні радїти працям, що ту самостійність стверджають далеко поважнїйше, ніж гучні слова, не підперті дїлами.

Остатними лїтами Записки наукового товариства імени Шевченка і журнал Житє і Слово попри лїтературні періодичні виданництва і досить численні, окремо видані студиї з поля лїтератури і науки можна вважати обявами справдїшного наукового руху у нас. Але сю потїху, яку з того можемо мати, затроює нам сьвідомість, що у нас охочих до читаня наукових річий можна числити ледви на сотки. Наша інтелїґенция не відчуває ще потреби інтересувати ся обявами наукового руху, не розуміє їх, а що гірше, не вміє оцїнити людий тих, що своїми працями роблять таку величезну прислуґу свому народови. О маловаженю учених сьвідчить мала розпродаж книжок з поля науки. Так не повинен робити нарід, котрий цїнить свою гідність....

Звиш трийцять лїт минуло від смерти Тараса Шевченка, призбирало ся богато материялу до єго житєписи і поясненя єго творів, але той материял був неупорядкований, непровірений, нестягнений разом, а розвій думок у Тараса, психольоґія єго творчости не роз'яснена належито. Звичайний читач прочитає Кобзаря, спитає себе, чи єму він до вподоби, чи нї, затямить собі дещо тай відложить книжку на бік. Не так читає Кобзаря критик. Хоч він мірить єго також своїм чутєм і розумом, але знадоблений більшою вражливостию і осьвітою, шукає в Кобзари ще дечого більше, як самого вдоволеня пересїчного читача. Він рад знати, звідки прийшла Шевченкови така думка, що він написав се або то, як ту думку виповів, чому так, а не инакше і т. п. А що критик знає богато инших творів зі своєї і з чужих лїтератур, то починає порівнувати твори Шевченка з иншими і тим способом по тяжкій працї доходить до висновку, — довідує ся, як розвивали ся думки у Шевченка, хто мав на се вплив і який?

Чоловік, хоч би й ґенїй, не родить ся, звістно, відразу мудрим, а мусить перейти всю школу житя, як кождий. Але ті задатки таланту, які приносить з собою на сьвіт, допомагають єму сильнїйше відчути і скорше поняти всї обяви житя, тай виявити про них свою думку словами, пензлем і т. д. Так і на Шевченка всї єго пригоди та зносини з людьми мусїли мати свій вплив. Хто-ж мав на нього вплив? — завдали собі питанє критики і почали слїдити.

З великими, славними людьми буває така історія, що кождий посторонний нарід рад би собі приписати заслугу, що причинив ся до такої великости їх. Так і про Шевченка писали Москалї, що то їх поети мали вплив на Шевченка; а Поляки писали також, що до розвою таланту Тараса причинили ся польскі поети. Легко сказати: „мали вплив, причинили ся“, — але ту треба доказати, о скілько мали вплив і в чім то видко?

Одного такого питаня приняв ся др. Олександер Колесса, що подав нам уже студиї про житє Федьковича і про вплив наших пі-

сить глянути хоч би лиш по наших містах, щоби побачити, хто там зачисляє ся до інтеліґенциї і ставить вже ріжницю межи собою а селянином. Виходить з того, що в практиці право до інтеліґенциї надає не лиш само образоване, але певні якісь вроджені або в житю здобуті здібности індівідуальні, що відзначають одного чоловіка від другого. Де з тими здібностями сполучить ся ще й образоване, там можна сподівати ся навіть великої інтеліґенциї. З другої же сторони і само образоване може переносити людий відразу в круги інтеліґенциї, але не конче ще може робити з них правдиво інтеліґентних людий. Се річ преці загально звістна, що можна призбирати собі навіть споро зназя в якімсь напрямі, а мимо того не мати достаточної інтеліґенциї.

Коли-ж тепер сї погляди на хід витворюваня ся інтеліґенциї в якімсь народі примінимо до наших обставин, то ось що побачимо: У нас творить ся інтеліґенция ще доси в більшій части простим переходом із стану неінтеліґентного в стан інтеліґентний силою висшого образованя. Внаслідок того слідно в так повстаючій інтеліґенциї богато браків і хиб, котрі опісля стають ся великою перешкодою в роботі для загального добра. У нас виховує ся і образує ся богато людий, що так скажемо, особняком, кождий сам про себе і своїми власними силами, що иноді скріпляє вправді і підносить характер індівідуальности чоловіка, але робить єго неможливим в спільних трудах для загального добра. Того рода люди висувають за надто наперед своє „я", а що знаходять ся поміж другими такими самими, то й не можуть погодити ся з ними і або самі від них усувають ся, або старають ся других усувати. Найлїпший доказ на то маємо на тих людех, що відбили ся від нашого народу і пристали до котрогось иншого. У нас хотіли они бути першими, а коли обставини на то не склали ся і они перейшли до иншого народу, то приняли там охотно навіть підрядне становище, на котре у нас були би певно не згодили ся.

В сїм повставаню і твореню ся нашої інтеліґенциї єсть і причина, що у нас, як то кажуть, „що голова, то розум", що не можна в ній дійти до якогось порозуміня і що скоро лиш зійде ся трох Русинів разом і заведуть річ про політику, то між ними зроблять ся зараз чотири партиї. Дуже богато людий з нашої інтеліґенциї навикло, бачите, осуджувати і опіняти все із свого особистого становища та не може піднести ся висше і глянути на загальне діло із становища висшого. Єсть то, що так скажемо, брак інтеліґенциї в інтеліґенциї.

Отже всї ті обставини разом: мале число інтеліґенциї, походжене і спосіб творення ся єї, розділ єї на маленькі кружки після свого званя, брак звязи і спільности інтересів між тими кружками, наконець розкинене того малого числа інтеліґенциї по краю, єсть причиною, що інтеліґенция наша не відчуває природно потреби консолідациї в такій мірі як наше селяньство. Коли отже хтось направду думає у нас о консолідациї серед нашої суспільности, то нехай же дасть спокій нашому селяньству, нехай не морочить єму голови якоюсь консолідациєю, бо оно єї не потребує, оно ще досить сильно сконсолідоване самою природою, — але нехай старає ся сконсолідувати нашу інтеліґенцию, нехай устроює віча для інтеліґенциї і не лиш кладе їй то в голову, що їй треба консолідациї, але нехай по можности усуває все то, що тій консолідациї противне, або що стає їй на перешкоді.

Сим, здає ся нам, виказали ми достаточно, хоч певно, що не основно, в чім спочиває консолідация і як, та де треба єї переводити в нашій суспільности. На сїм і кінчимо наші гадки о консолідациї.

---

## Перегляд політичний.

Президент палати послів бар. Хлюмецкий вернув онагди з Будапешту до Відня. Віденьскі часописи доносять, що приїзд єго стоїть в звязи зі справою означення речинця, в котрім має ся зібрати Рада державна. О скілько здає ся, то нова сесия Ради державної розпічне ся дня 16 жовтня.

Член пруської палати панів п. Йосиф Косцельский, котрий перебував у Львові підчас гостини Є. Вел. Цісаря, оголосив в письмі до N. fr. Presse, що Є. Вел. Цісар Франц Йосиф розмавляючи з ним, не припоручив єму нічого більше, лиш поздоровити цісаря Вільгельма. Всякі инші вісти, подані ґазетами суть лиш видумкою.

---

О стані здоровля царя ходять непокоячі вісти. Кажуть, що цар з причини недуги мусїв відложити свій виїзд зі Спали до Криму, а коли з Біловежи мав їхати до Спали, був так ослаблений, що не міг сам іти, лиш треба було єго нести до ваґона і виносити з него. Розійшла ся також чутка, що супружество царевича з княгинею Аліциєю гескою готово розбити ся, бо княгиня опирає ся і не хоче переходити на православну віру. Кажуть також, що межи царем а царевичем прийшло із сеї причини до непорозуміня, а царевич мав навіть сказати, що не бажає корони і готов зречи ся єї формально кождої хвилї.

Праса росийска відзиває ся прихильно о поясневях ґр. Кальнокого даних в спільних Делеґациях.

---

Кн. Бісмарк промавляв вчера другий раз до приїхавших до него в гостину 1500 людий із всхідних Прус і доказував, що польска шляхта єсть партиєю перевороту, котру треба поборювати, але Поляки не суть грізні всхідним Прусам.

---

Послїдні побіди японьского войска в Кореї викликали величезне одушевлене, котре проявилось тим, що множество людий із всїх станів зголошують ся добровільно до вступленя до армії і Мікадо (цісар японьский) мусїв видати приказ до всїх властий, щоби они відраджували людем від того. Мікадо прислав адміралови і официрам флоти і армії в Пенґ-Янґ ґратуляцию з нагоди послїдних побід а в своїй відозві каже, що цїлий нарід єсть вельми урадований знаменитою поставою свого сухопутного войска і маринарки.

---

# Новинки.

*Львів дня 24 вересня.*

**— Подарунки для Є. В. Цісаря.** Дня 20 с. м. львівскі городяни вислали до Відня ріжні дорогі подарунки для Є. В. Цісаря. Між тими подарунками є один дорогий диван, над котрим сїм місяцїв працювали учениці львівскої промислової школи під проводом учительки Зенткевичевої. Альфред Дзяковский післав Найясн. Панови пістолети, вироблені у своїй фабриці, що дуже сподобали ся були Монархови підчас побуту у Львові. Відтак післано до Відня богато книжок і провідників по виставі і по Львові в величавій оправі.

**— Загальні збори філії „Просьвіти"** в Стрию відбудуть ся дня 27 вересня в готели під Чорним Орлом о 5 год. по полудни.

**— В Станїславові** Товариство руских женщин устроює дня 11 жовтня в сали касина міщаньского вечерок з танцями і томболею. Дохід з вечерка і томболї призначений на інститут для руских учениць в Станїславові. Підчас забави в томболю музика войскова дасть концерт.

**— Є. Е. ґр. Володимир Дідушицкий,** що щиро занимає ся житєм руского і польского народу та призбирав дуже богаті материяли до пізнаня нашого краю, одержав від львівского Університету титул доктора фільософії honoris causa.

---

сень на поезиї Богдана Залеского. Він поклав собі задачу виказати вплив Міцкевича на розвій творчости Шевченка. Та праця єго була друкована в третім томі Записок товариства ім. Шевченка і вийшла також недавно окремою відбиткою під заголовком: „Шевченко і Міцкевич, порівнуюча студия". У відбитці подав автор поперед ще й спосіб, як він думає брати ся до сеї роботи. Сей вступ пояснює становище і методу автора при роботі, а для наших читачів є тим дуже цїнний, що познакомлює їх зі всїми дотепер знаними способами лїтературної критики.

Відтак др. Ол. Колесса незвичайно совістно розбирає поезиї Шевченка та порівнує їх з Міцкевичевими і росийскими, щоби виказати, в чім видко вплив Міцкевича на нашого поета, а в чім вплив росийских поетів. Тому розборови і порівнуваню посьвячена більша половина книжки. Годі нам слїдити за автором ту незвичайно цїкаву психольоґію творчости Тараса; ми обмежимо ся на висновках автора:

„Границї впливу Міцкевича на Шевченка дадуть ся означити роками 1838—1845. Відголоски сего впливу, які бачимо в кількох пізнійших Тарасових творах суть так незначні та неясні,—так трудно їх відріжнити від оріґінальних помислів самого Шевченка, що не потребуємо з ними числитись.

Міцкевичеві поезиї склались ураз із творами Жуковского, Пушкина, Козлова, Гоголя і ин. на загальну романтичну основу Шевченкових баляд; однак перша Тарасова баляда „Причинна" — не показує ще майже ніяких признак Міцкевичевого впливу; полишили на ній виразні слїди поезиї московских письменників: Жуковского, Пушкина, а по части й Козлова. За те в ґенезї баляд „Русалка" та „Тополя" має вплив Міцкевича чимале значіне. Міцкевичева „Rybka" піддала Шевченкови враз із Пушкиновою „Русалкою Днїпровою" та народною піснею деякі побутово-суспільні мотиви сюжету „Русалки"; під впливом „Рибки" впровадив Шевченко до своєї баляди елемент фантастично-романтичний, котрий сформував під вражінєм Пушкинової „Русалки Днїпрової" відповідно до вірувань українського народу.

Як в „Русалцї" лучить ся вплив Міцкевича із впливом Пушкина, так у баляді п. з. „Тополя" йде він рука в руку з впливом Жуковского. Хоть Міцкевичева баляда „Ucieczka" в значній мірі залежна від баляди Жуковского п. з.: „Людмила", — то все таки можна докладно завважати, що Міцкевичева „Утеча" сильнійше відбилась в Шевченковій „Тополї", як анальоґічні баляди Жуковского „Людмила" та „Свєтлана". Вплив „Утечі" видко лишень у побутовій частині сюжету „Тополї". Фантастично-леґендовий єї елемент походить головно з пісень та вірувань українського люду.

Між Тарасовими творами, з першої доби розвою єго творчости, — що носять на собі слїди Міцкевичевого впливу, — треба покласти й „Перебендю". В сїй поемі бачимо два типи кобзарів; оден кобзар поеми то реальний український слїпець, що „усюди вештаєть ся та на кобзі грає", — а другий вітхнений поет подібний до самого Шевченка. На тих двох постатях бачимо вплив Міцкевича, що походить із двох окремих жерел. На образї, що представляє вітхненого поета, бачимо кілька легких відтїнків впливу „Імпровізациї" — на змальоване-ж постати реального слїпця-кобзаря,— склав ся враз із другими вражінями вплив Міцкевичевої баляди: „Dudarz". Під вражінєм сеї баляди змалював Шевченко також кобзаря, якого бачимо в поемі „Черниця Мар'яна".

Хоть у Міцкевича міг Шевченко бачити знамениті примірн поезий історично-патріотичних, хоч ті поеми може й причинились до розбудженя патріотичних почувань Шевченка,— то не полишили они на єго творах ніяких слїдів свого впливу. Причини тої прояви треба шукати в тодїшному загальному настрою нашого поета. В часї, коли Шевченко писав свої поеми змісту патріотично-історичного, котрих головним предметом була боротьба українського козацтва та гайдамацтва з польскою шляхтою,— не було між поглядами Шевченка й Міцкевича того спільного ґрунту, на котрому моглиб стрінутись їх патріотичні почуваня.

Той спільний ґрунт знайшов ся в слїдуючій фазї розвою Шевченкового таланту, коли поет наш позбувши ся козакофільского романтизму став більшу увагу звертати на політичні та суспільні тодїшні кривди українського на-

— **Маєток Лукавець** недалеко Бергомету на Буковині купив гр. Роман Потоцкий від п. Мик. Василька за 560.000 зр. — Князь Каз. Любомирский старає ся закупити великі ліси на Буковині.

— **Руский театр.** В суботу 22 с. м. виставив театр оперетку „Бідний Йонатан". На найбільшу похвалу заслугує сьпів і гра К. Радкевичівни, що має дуже симпатичний голос о широкій скали. Прочі артисти старали ся також о як найлучше — на наші обставини — виставлене оперетки, але дехто не був добре приготовлений... Публики було мало. — В неділю 23 с. м. виставив театр вдруге „Модного жениха". Ві второк 25 с. м. буде виставлена „Мужичка" драма в 5 діях. Дня 27 с. м. Наталка Полтавка і „Привіт", хорал М. Конка. Дня 29 с. м. „Пташник з Тироля", а дня 30 с. м. „Сьвітова річ", комедия Олени Пчілки.

— **Конкурси.** Дирекция почт розписує конкурс на посаду експедиента при уряді почтовім в Завадці, турчаньского повіта. Платня 540 зр. річно. Подання треба вносити до 26 вересня. — В пов. тернопільскім і косівскім єсть опорожнених кільканацять посад учителів при школах народних. Подання треба вносити до кінця жовтня. Виділ повітовий в Турці розписує конкурс на посаду окружного лікаря в Борини з платнею 500 зр. і з додатком на обїздки в квоті 400 зр. Подання треба вносити до 31 вересня.

— **На державних зелізницях** в місяци серпни с. р. переїхало 4,352.908 осіб, а товарів на 2,652.573 тон. Дохід з перевозу осіб і пакунків приніс 2,652.573 зр., а з перевозу товарів 4,542.469 отже разом 7,195.042 зр.; значить від торішного серпня о 158.865 зр. більше. — Від 1 січня сего року до кінця серпня з руху особового і пакункового був заробок 14.186.747 зр., з руху товарового 36,580.167 зр. — разом 50,766.914 зр. В тім самім часі минувшого року було доходу 46,926.440 зр., отже від сего року о 3,840.474 зр. менче.

— **Зміна назви стациї.** Дирекция руху зелізниць державних у Львові подає сим до відомости, що дотеперішна назва стациї „Корчів", лежачої на шляху Ярослав-Сокаль буде з днем 1 жовтня змінена на „Корчів коло Угнова.

— **Постріленє.** Катихита золочівскої гімназиї о. Єзерского навістило велике нещастє. Сина его, ученика VII-ої гімназияльної кляси, що недавно як би чудом спас ся від тяжкої недуги, пострілив сими днями зі стрільби в голову з неосторожности ученик I-ої гімназияльної кляси, Кароль Лининьский, син властителя Урлева. Стан раненого грізний, бо куля застрягла в висках і тяжко єї добути.

— **В гніві.** В селі Моравиця в Славонії склала ся дня 19 с. м. страшна пригода. Тамошний православний сьвященик Біоріч, що любив запивати ся, розгнівав ся був дуже на свого старшого сина, вхопив набиту стрільбу і вибіг за сином на подвірє. Щоби батька спинити від можливого злочину, молодший 14-літний син впав батькови до ніг і став благати. „Тату, тату, не забивай брата." Притім обняв коліна батька. Розлючений батько стрілив в того сина, так що на місци его вбив. Жандармерия увязнила сейчас сьвященика і віддала судови. Ся пригода стала дуже голосна в цілій околици.

— **На виставі** у Львові канадийским способом проверчено вже землю до 411 метрів, а сверлик обертає ся все ще в опоці. Люди цікаві, що буде під опокою.

— **Подяка.** Хвальному Товариству „Просьвіта" у Львові, за ласкавий щедрий дар 68 книжочок видання товариства вартости 11 зр. 87 кр. для читальні „Просьвіти" в Надвірній, складає виділ тоїж на сім місци щиру прилюдну подяку. — Надвірна дня 22 вересня 1894. За виділ читальні „Просьвіти": заступник голови. *Танячкевич.*

— **Найславнійший усмиритель звірів** Опілїо Фаімалї помер недавно у своїй вілли в Піяченца. З роду бідний, вступив за парібка до менажериї в Кольмарі. Мав тоді 15 літ. Небавом показало ся, що бистрий погляд его зеленоватих очий просто заголомшує диких звірів і робить їх смирними, як ягнята. Ніхто не вмів привчити мали тілько штук, як Фаімалї. Єго мали розкладали огонь під кухнею, варили простійші страви, на приклад яєчницю, без найменчої помочи людскої і подавали дуже звинно страви на стіл. — Цікаві суть пригоди Фаімалї зі звірами. Раз підчас представлення вложив він свою голову львици в пащеку. Львиця махала притім хвостом, а пантера вхопила той хвіст лабою. Тоді львиця, хоч яка привчена, калатнула з цілої сили зубами по голові усмирителя. На щасте Фаімалї мав тверду голову і виняв єї ще цілу з пащеки львиці. Але на ціле житє лишили ся єму великі сліди на голові. В зимі 1862 р. в Амстердамі один молодий чоловік просив усмирителя, щоби завів его до клітки найлютійшого тигра. Ледво той чоловік вступив у клітку, тигр кинув ся на него і роздер его на смерть. Фаімалї ратуючи стратив притім більшу частину шкіри з голови, котру єму тигр здер, і пролежав пів року в ліжку. Иншим разом в Парижи трохи не задушив усмирителя вуж боа. Так стиснув его, що треба було вужа розтяти, і убити. Тому 20 літ Фаімалї, вже великий богач, покинув своє занятє усмирителя, купив собі прекрасну віллю коло Піяченци і оженив ся з дуже гарною жінкою. Тій жінці посьвятив письменник італійский Павло Мантегацца книжку про єї мужа і написав на ній: „Посьвячую ту книжку Альбертині Паренті Фаімалї, котра своєю вдачею і красою усмирила найславнійшого усмирителя звірів..." Але то подружє було нещасливе; жінка покинула усмиреного усмирителя і він самітником прожив до кінця житя у своїй вілли разом з ріжними дикими звірами.

— **60.000 зр.** виносить головна виграна львівскої льотериї виставової. Звертаємо увагу наших поважаних читачів на се, що тягнене відбуде ся вже 27 вересня.

## ТЕЛЕҐРАМИ.

**Відень** 24 вересня. Вчера розпочав ся тут конґрес слідителів природи і лікарів; зїхало ся звиш 1000 участників. — Після наспівших з Берлина депеш, стан здоровля царя єсть так небезпечний, що можна кождої хвилї сподївати ся катастрофи.

**Прага** 24 вересня. Збори молодоческих проводирів в Німбурзї заявили ся против омладиністів.

**Софія** 24 вересня. Вибори до собрания розпочали ся при великій участи виборців. Поставлено також кандидатури Цанкова і Каравелова. Росийска партия в Білій Слатині має повну надію, що вибере Цанкова.

**Лондон** 24 вересня. Після вістий з Токіо змобілізовано в Японії знову 80.000 войска. Війна з Хінцями закінчить ся по всій імовірности ще перед зимою.

**Нові книжки! Кобзар** Т. Шевченка, критичне видане в гарній оправі з пересилкою 5 зр **Записки** тов. ім. Шевченка, 4 томи по 1 зр. — **В. Чайченка:** Твори прозаічні ч. I. 80 кр. ч. II 60 кр. ч. III. 80 кр.; Під хмарним небом, поезиї ч. I. 1 зр., З народного поля, поезиї ч. II. 60 кр. — **Сибір** О. Кенана ч. I. II. 1·20 зр. — **Пролісок,** збірник поезий Павла Граба ч. I. 20 кр.— **Словар** рос.-укр. ч. I. Уманця і Спілки, 2·50 зр.— Твори ч. I. Трохима **Зіньківского** 1 зр. — Лесї Українки і М. Ставиского: Книга пісень **Гайного** 80 кр.; Л. Українка: **На крилах пісень,** поезиї 60 кр. — Ол. Колеси „про Юрия **Федьковича**" 20 кр. — **Пани і люди,** повість Левенка 80 кр. Єго-ж **„Солдатский розрух"** 10 кр. Історичну бібліотеку і всї вичислені книжки можна купити в книгарни тов. ім. Шевченка у Львові, при ул. Академічній ч. 8.

роду. Основним мотивом Шевченкових поем з того часу єсть ненависть до московского царизму, в котрому поет бачить головне жерело політичної та суспільної недолї України. Тота сама зелізна рука московского деспотизму придавила й Польщу; проти неї підняв і Міцкевич могучий свій голос. На тій спільній точці стрінули ся обидва поети. Тому-то Міцкевича поема „Dziady", в котру поет вложив свої політичні погляди, зробила велике вражінє на Шевченка. Мірою сего вражіня суть виразні сліди впливу, які полишили „Поминки" на Шевченкових поемах „Сон" і „Великий Льох". В тій частині „Сну", де Тарас описує суспільну недолю закріпощених мас люду — та свої терпіння, як поета-пророка, невідлучної частини того придавленого люду, чуємо кілька відголосів „Імпровізациї"; в инших уступах сеї поеми, де Шевченко оскаржує перед судом людскости московску державу, — московский деспотичний уряд за історичні та сучасні політичні кривди заподіяні Україні, — бачимо чимало відблисків Міцкевичевого „Уступу" III-ої части „Поминків".

В поемі-ж „Великий Льох" виступає під впливом Міцкевича закраска містицизму, що відбула ся на провідній ідеї поеми; в поодиноких мотивах „Великого Льоху" проявляють ся многі спомини з II-ої та III-ої части „Поминків".

Отсе головні признаки впливу поезий Міцкевича на Шевченка. Яку участь взяли Міцкевичеві мотиви в ґенезі поодиноких поем, як лучили ся они з другими впливами літератури й житя, — се старав ся автор докладно показати у своїй розправі.

До таких висновків дійшов др. Ол. Колесса. Таким способом означив він границї, де починає ся, а на чім кінчить ся посторонній вплив на нашого поета. Вплив сей зовсім не зменчає слави Тараса, бо сила не в оригінальности помислу (єсли о справдішний оригінальности можна говорити), але в оброблєню єго. Талант же Шевченка на стілько був самостійним, що ті посторонні впливи не лишили на его творах значнійших слідів. Тарас зумів їх пережити, передумати і оживити своїм почутєм і своїм могучих словом. Д-рови О. Колессї належить ся признане, що своєю працею причинив ся до зрозуміня способу творення Шевченка і самих его творів.

Праця его доповняє ті ріжні роботи над творами і житєм Шевченка, які тепер ведуть ся. Товариство ім. Шевченка доповняє видання ним Кобзаря повістями Тараса, толкованими з российского, листами і дневником поета. Ол. Кониский пише докладну житєпись Тараса на підставі всїх доси знаних материялів житєписних. Кромі того над розясненем творів Тараса працювали остатними часами др. Іван Франко, др. Осип Третяк і молодші письменники (В. Щурат і п.).

Так небавом будемо могли повеличати ся, що великого поета знаємо докладно і цінимо по заслузї.



За редакцию відповідає **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.